ISIRI
2441
2nd. Revision

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran
سازمان ملی استاندارد ایران
Institute of Standards and Industrial Research of Iran

استاندارد ملی ایران
۲۴۴۱
تجدید نظر دوم

آب معدنی طبیعی –
ویژگی ها و روش های آزمون

Natural mineral water –
Specifications and test methods

ICS:67.160.20;13.060

به‌نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

مؤسسهٔ استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک مادهٔ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسهٔ استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

نام موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب یکصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی اداری مورخ ۹۰/۶/۲۹ به سازمان ملی استاندارد ایران تغییر و طی نامه شماره ۲۰۶/۳۵۸۳۸ مورخ ۹۰/۷/۲۴ جهت اجرا ابلاغ شده است.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان سازمان ، صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود وکوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانهٔ صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف‌کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود .پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می‌شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادها در کمیتهٔ ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی(رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذیصلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند درکمیتهٔ ملی طرح و بررسی و درصورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود .بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شود که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شمارهٔ ۵ تدوین و در کمیتهٔ ملی استاندارد مربوط که سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می‌دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)[1] کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)[2] و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)[3] است و به عنوان تنها رابط[4] کمیسیون کدکس غذایی (CAC)[5] در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفتهای علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بینالمللی بهره‌گیری می‌شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشو ر و / یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه‌بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سا زمانها و مؤسسات فعال در زمینهٔ مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدورگواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست‌محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش ، سازمان ملی استاندارد ایران این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامهٔ تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آنها نظارت می کند .ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International organization for Standardization
2 - International Electro technical Commission
3- International Organization for Legal Metrology (Organization International de Metrology Legal)
4 - Contact point
5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تجدید نظر استاندارد

«آب معدنی طبیعی – ویژگی ها و روش های آزمون»

(تجدید نظر دوم)

رئیس:	**سمت و/ یا نمایندگی**
قنادی، مجید (فوق لیسانس مهندسی بهداشت محیط)	شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور
دبیر:	
دانشمند ایرانی، کورش (فوق لیسانس شیمی)	سازمان ملی استاندارد ایران
اعضاء: (اسامی به ترتیب حروف الفبائ)	
تکلو، معصومه (لیسانس شیمی)	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی-اداره کل نظارت بر مواد غذایی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی
دوچشمه، مهدی (فوق لیسانس مهندسی محیط زیست-گرایش آب و فاضلاب)	سازمان ملی استاندارد ایران
کامران، سمیه (لیسانس تغذیه)	سازمان ملی استاندارد ایران
فروهر، پیمان (فوق لیسانس مهندسی محیط زیست-گرایش آب و فاضلاب)	انجمن آب های معدنی و آشامیدنی ایران
نوربخش، رویا (فوق لیسانس سم شناسی)	سازمان ملی استاندارد ایران

فهرست مندرجات

	عنوان	صفحه
	آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران	ج
	کمیسیون فنی تجدید نظر استاندارد	د
	پیش گفتار	و
۱	هدف	۱
۲	دامنه کاربرد	۱
۳	مراجع الزامی	۱
۴	اصطلاحات و تعاریف	۲
۵	ویژگی ها	۴
۶	نمونه برداری	۶
۷	روش های آزمون	۶
۸	شرایط تولید بهداشتی	۷
۹	بسته بندی	۷
۱۰	برچسب گذاری	۸
۱۱	پیوست الف (اطلاعاتی) فهرست استانداردهای ملی ایران مرتبط با روش های نمونه برداری و آزمون شیمیایی و فیزیکی آب	۱۰

پیش گفتار

استاندارد "آب معدنی طبیعی – ویژگی ها و روش های آزمون" نخستین بار در سال ۱۳۶۴ تهیه شد. این استاندارد براساس پیشنهادهای رسیده و بررسی و تأیید کمیسیون های مربوط برای دومین بار مورد تجدیدنظر قرار گرفت و در یکهزار و یکصدمین جلسه کمیته ملی استاندارد خوراک و فرآورده های کشاورزی مورخ ۹۰/۱۰/۳ تصویب شد. اینک این استاندارد به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفتهای ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هرگونه پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استاندارد ارائه شود در تجدید نظر بعدی مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین برای مراجعه به استانداردهای ملی ایران باید همواره از آخرین تجدید نظر آن ها استفاده کرد.

در تهیه و تجدیدنظر این استاندارد سعی شده است که ضمن توجه به شرایط موجود و نیازهای جامعه، در حد امکان بین این استاندارد و استانداردهای بین المللی و استاندارد ملی کشورهای صنعتی و پیشرفته هماهنگی ایجاد شود.

منابع و مآخذی که برای تهیه این استاندارد به کار رفته به شرح زیر است:

۱- استاندارد ملی ایران ۲٤٤۱ سال ۱۳۸٤ "آب معدنی طبیعی - ویژگی ها".

2- Codex Standard 108:1981, Rev.1:1997, Amended: 2001, Revisions 1997. 2008.

۳ – استاندارد ملی ایران ۱۰۵۳ "آب آشامیدنی-ویژگی های فیزیکی و شیمیایی".

٤ – استاندارد ملی ایران ٦٦۹٤ "آب آشامیدنی بسته بندی شده-ویژگی ها".

5- A.A.Kashef "Groundwater engineering", McGraw-Hill, 1986 .

6- Industry regulation – The IBWA Model Code,1999 .

۷ – بررسی نتایج آزمایشگاهی در ارتباط با نمونه های آب معدنی طبیعی در سطح کشور ایران، توسط آزمایشگاه ذیربط در پژوهشگاه استاندارد در سازمان ملی استاندارد ایران، طی سال های ۱۳۸۰ الی ۱۳۹۰.

۸ – استاندارد ملی ایران ۵ "مقررات مربوط به ساختار و شیوه نگارش استانداردهای ملی ایران".

آب معدنی طبیعی – ویژگی ها و روش های آزمون

۱ هدف

هدف از تدوین این استاندارد، تعیین ویژگی ها، نمونه برداری، روش های آزمون، شرایط تولید بهداشتی، بسته بندی و برچسب گذاری آب معدنی طبیعی بسته بندی شده، می باشد.

۲ دامنه کاربرد

این استاندارد، برای آب معدنی طبیعی بسته بندی شده برای آشامیدن، کاربرد دارد.

یادآوری ۱- این استاندارد، برای آب های آشامیدنی بسته بندی شده، کاربرد ندارد. لازم به ذکر است که برای آب آشامیدنی بسته بندی شده، باید به استاندارد ملی ایران شماره ۶۶۹۴ ، رجوع شود.

یادآوری ۲- این استاندارد، برای آبی که به وسیله آب شیرین کن ها تهیه می شود، کاربرد ندارد.

۳ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی ایران به آن ها ارجاع داده شده است. به این ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد ملی ایران محسوب می شود. در مورد مراجع دارای تاریخ چاپ و / یا تجدیدنظر، اصلاحیه ها و تجدیدنظرهای بعدی این مدارک مورد نظر نیست. معهذا بهتر است کاربران ذی نفع این استاندارد، امکان کاربرد آخرین اصلاحیه ها و تجدیدنظرهای مدارک الزامی زیر را مورد بررسی قرار دهند. در مورد مراجع بدون تاریخ چاپ و / یا تجدیدنظر، آخرین چاپ و/ یا تجدیدنظر آن مدارک الزامی ارجاع داده شده مورد نظر است. استفاده از مراجع زیر برای کاربرد این استاندارد الزامی است:

۳-۱ استاندارد ملی ایران شماره ۱۰۵۳ ، ویژگی های فیزیکی و شیمیایی آب آشامیدنی.

۳-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۶۶۹۴ ، آب آشامیدنی بسته بندی شده-ویژگی ها.

۳-۳ استاندارد ملی ایران شماره ۴۴۰۳ ، آب معدنی طبیعی - ویژگی های باکتریایی.

۳-۴ استاندارد ملی ایران شماره ۲۶۰۶ ، آب های معدنی طبیعی آشامیدنی - آئین کار به منظور بهره برداری.

۳-۵ استاندارد ملی ایران شماره ۱۴۰۹ ، ظروف شیشه ای برای محصولات غذایی و آشامیدنی - ویژگی ها.

۳-۶ استاندارد ملی ایران شماره ۴۴۷۰ ، مواد غذایی - از پیش بسته بندی شده - برچسب گذاری.

۳-۷ استاندارد ملی ایران شماره ۲۳۴۷ ، آب – روش های نمونه برداری.

۳-۸ استاندارد ملی ایران شماره ۵۸۶۹ ، آب معدنی – روش آزمون میکروبیولوژی.

۳-۹ استاندارد ملی ایران شماره ۱۲۵۰ ، نوشابه های گازدار – ویژگی ها.

3-10 Codex Alimentarius, Volume 13. Methods of Analysis and Sampling – 1994.

3-11 APHA,AWWA,WPCS,(2005) "Standard Methods for The Examination of Water and Wastewater",21th Edition,.Washington D.C.

۴ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، اصطلاحات و تعاریف زیر به کار می رود:

۴-۱

آب معدنی طبیعی

آبی است که با آب آشامیدنی[1] به دلایل زیر قابل تشخیص است:

الف- با دارا بودن املاح معدنی خاص، عناصر کمیاب[2] و دیگر ترکیبات معدنی مشخص می شود.

ب- از منابع طبیعی مانند چشمه و نقاط حفاری شده از سفره های آب زیر زمینی به دست آید، و کلیه اقدام های احتیاطی برای جلوگیری از هرگونه آلودگی یا تأثیرات خارجی روی کیفیت آن باید انجام گیرد.

پ- ترکیبات آن در فصول مختلف سال از ثبات نسبی برخوردار است.

ت- تحت شرایطی که ویژگی های آن تغییر نکند، جمع آوری شود.

ث- در نزدیک ترین محل ممکن به سرچشمه آب، تحت شرایط بهداشتی خاص، بسته بندی می شود.

ج- هیچگونه فرآیند پالایش[3] به جز فرایندهایی که در بند ۸-۲ این استاندارد تعیین شده است، برای آن به کار نرفته باشد.

یادآوری- برای بهره برداری از منابع زیرزمینی به عنوان آب معدنی طبیعی، منبع آب از حیث دارا بودن و احراز شرایط لازم و ویژگی های استاندارد آب معدنی طبیعی، باید مورد بررسی و تأیید از سوی مراجع قانونی و ذی صلاح کشور[4] قرار گیرد.

1-Drinking Water

2-Trace Elements

3-Treatment

۴--مراجع قانونی و ذی صلاح کشور در حال حاضر، وزارت نیرو، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت صنعت، معدن و تجارت می باشد.

۲-۴

آب معدنی طبیعی گازدار[1]

آب معدنی است که پس از پالایش های مجاز طبق بند ۸-۲-۱ و بسته بندی، دارای دی اکسید کربن به همان میزانی است که آب معدنی در سرچشمه آب داشته است و گاز دی اکسید کربن به طور آشکار در شرایط فشار و دمای متعارف محیط[2]، از آن متصاعد می شود.

۳-۴

آب معدنی طبیعی بدون گاز[3]

آب معدنی است که به طور طبیعی و پس از پالایش های مجاز طبق بند ۸-۲-۱ و بسته بندی، فاقد گاز دی اکسید کربن به میزانی است که به طور آشکار در شرایط فشار و دمای متعارف محیط، از آن متصاعد شود.

۴-۴

آب معدنی طبیعی گاززدایی شده[4]

آب معدنی است که پس از پالایش های مجاز طبق بند ۸-۲-۱ و بسته بندی، میزان دی اکسید کربن آن به طور خود به خود یا غیر خود به خود، حذف شده است.

۵-۴

آب معدنی طبیعی غنی از گاز (دی اکسید کربن)[5]

آب معدنی است که پس از پالایش های مجاز طبق بند ۸-۲-۱ و بسته بندی، دارای دی اکسید کربن به میزان بیشتری نسبت به مقدار آن در محل منشاء آب باشد. در ضمن این گاز از خود منشاء آب معدنی طبیعی تأمین می شود.

1-Naturally Carbonated Natural Mineral Water

2-Normal Conditions

3-NonCarbonated Natural Mineral Water

4-Decarbonated Natural Mineral Water

5-Natural Mineral Water Fortified With Carbondioxide From the Source

۶-۴

آب معدنی طبیعی گاز دار شده[1]

آب معدنی است که پس از پالایش های مجاز طبق بند ۸-۲-۱ و قبل از بسته بندی، از منبع دیگری گاز به آن، اضافه می شود.

۷-۴

تائیدیه[2]

منظور، مجوز قانونی لازم است که اجازه بهره برداری از منابع زیرزمینی آب را با دارا بودن شرایط لازم، می دهد.

۵ ویژگی ها

۵-۱ ویژگی های فیزیکی

۵-۱-۱ وضعیت ظاهری

آب معدنی طبیعی باید زلال، بدون ذرات معلق و رسوب باشد.

۵-۱-۲ بو و مزه

آب معدنی طبیعی باید عاری از بو و مزه نامطلوب باشد.

یادآوری- طعم و مزه آب معدنی طبیعی برحسب شرایط محلی و وجود گاز و املاح مختلف آن ممکن است متفاوت باشد.

۵-۲ ویژگی های شیمیایی

۵-۲-۱ حداکثر میزان مجاز فلزات سنگین و مواد شیمیایی موجود در آب معدنی طبیعی، باید طبق جدول شماره ۱ این استاندارد باشد.

1-Carbonated Natural Mineral Water

2-Authorization

جدول ۱- حداکثر میزان مجاز فلزات سنگین و مواد شیمیایی موجود در آب معدنی طبیعی

ردیف	ترکیبات	حداکثر میزان مجاز بر حسب میلی گرم بر لیتر
۱	آنتی موان بر حسب Sb	۰/۰۰۵
۲	ارسنیک بر حسب As	۰/۰۱
۳	باریوم بر حسب Ba	۰/۷
۴	بورات بر حسب B	۵
۵	کادمیوم بر حسب Cd	۰/۰۰۳
۶	کروم بر حسب Cr	۰/۰۵
۷	مس بر حسب Cu	۱
۸	فلوئور بر حسب F	۴
۹	سرب بر حسب Pb	۰/۰۱
۱۰	منگنز بر حسب Mn	۰/۴
۱۱	جیوه بر حسب Hg	۰/۰۰۱
۱۲	نیکل بر حسب Ni	۰/۰۲
۱۳	سیانید بر حسب CN	۰/۰۷
۱۴	نیترات بر حسب NO_3	۲۰
۱۵	نیتریت بر حسب NO_2	۰/۱
۱۶	مجموع نیترات و نیتریت	۲۰
۱۷	سلنیوم بر حسبSe	۰/۰۱

یادآوری۱- حداکثر میزان نیترات در آب معدنی طبیعی، ۱۰ میلی گرم بر لیتر می باشد، لیکن به استناد نتایج آزمون های میدانی مرتبط با سرچشمه های آب معدنی در سراسر کشور (طی ده سال گذشته)، حداکثر میزان مجاز ملی برای نیترات در آب معدنی طبیعی، معادل ۲۰ میلی گرم بر لیتر، تعیین شده است.

یادآوری۲- اطلاعات این جدول اساسا از منبع زیر گرفته شده است:

Codex Standard 108:1981,Rev.1:1997,Amended:2001,Revisions 1997.2008.

۵-۲-۲ در صورت استفاده از گاز دی اکسید کربن، برای تولید آب معدنی طبیعی گازدار شده، ویژگی های گاز دی اکسید کربن مورد استفاده باید مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۲۵۰، باشد.

۵-۲-۳ مقدار مواد زیر در زمان آزمایش نباید بیش از مقادیر نوشته شده در جدول ۵ استاندارد ملی ایران شماره ۱۰۵۳، باشد:

- مواد فعال در سطح (مواد پاک کننده)[1]
- آفت کش ها و بی فنیل های چند کلره[2]
- هیدروکربن های آروماتیک چند حلقه ای[3]

۵-۳ ویژگی های میکروبیولوژی

ویژگی های میکروبیولوژی آب معدنی طبیعی باید مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۴۴۰۳، باشد.

۶ نمونه برداری

نمونه برداری آب معدنی طبیعی باید مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۲۳۴۷، انجام شود.

۷ روش های آزمون

۷-۱ روش های آزمون شیمیایی

برخی از روش های آزمون شیمیایی آب که دارای استاندارد ملی می باشند، در پیوست الف این استاندارد فهرست شده اند. در ارتباط با بقیه روش های آزمون مربوط به سایر ویژگی های آب معدنی طبیعی، تا زمان تدوین استانداردهای ملی ایران مرتبط، روش های آزمون باید طبق روش های تعیین و ارائه شده در مراجع زیر انجام شود:

1-Codex Alimentarius, Volume 13.Methods of Analysis and Sampling – 1994.
2–APHA,AWWA,WPCS,(2005) "Standard Methods for The Examination of Water and Wastewater",21th Edition,.Washington D.C.

1-Surface active agents
2-Pesticides and PCB_s
3-Polynuclear aromatic hydrocarbons

۲-۷ روش های آزمون میکروبیولوژی

روش های آزمون میکروبیولوژی آب معدنی طبیعی باید مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۵۸۶۹، انجام شود.

۸ شرایط تولید بهداشتی

۸-۱ آب معدنی طبیعی باید درشرایط بهداشتی طبق استاندارد ملی ایران شماره ۲۶۰۶ ، تولید شود.

۸-۲ روش های پالایش

۸-۲-۱ پالایش های فیزیکی مجاز عبارتند از جداسازی اجزاء ناپایدار مثل ترکیبات محتوی آهن، منگنز، سولفور و ارسنیک به وسیله هوادهی، دکانته کردن[1]/ یا صاف کردن.

یادآوری- برای از بین بردن عامل های میکروبی، نباید از اشعه فرابنفش، ازن زنی و سایر گندزداهای شیمیایی استفاده شود.

۸-۲-۲ پالایش های مجاز باید در شرایطی انجام گیرد که در میزان ترکیبات آب معدنی (مواد متشکله آن) تغییر اساسی ایجاد نشود.

۸-۳ حمل و نقل آب معدنی طبیعی در واحدهای حجیم[2]برای بسته بندی یا برای هر فرایند دیگری قبل از بسته بندی ممنوع است.

۹ بسته بندی

۹-۱ آب معدنی طبیعی باید در ظروف تمیز و غیرقابل نفوذ، بسته بندی شود.

۹-۲ ویژگی های ظروف شیشه ای مورد استفاده در بسته بندی آب های معدنی باید با استاندارد ملی ایران شماره ۱۴۰۹، مطابقت داشته باشد.

۹-۳ ظروف یک بار مصرف برای بسته بندی آب های معدنی طبیعی باید از نوع مجاز برای مواد غذایی[3] باشد.

1-Decantation

2-Bulk Containers

3-Food Grade

۹-۴ ظرفیت مجاز ظروف، حداکثر ۵ لیتر می باشد.

یادآوری- استفاده از ظروف با ظرفیت ۲۰ لیتر، با کسب مجوز قانونی لازم از مراجع قانونی و ذی صلاح کشور[1] مجاز می باشد.

۹-۵ حجم محتوی باید حداقل ۹۵٪ حجم ظرف باشد.

۱۰ برچسب گذاری

با رعایت کامل مفاد استاندارد ملی ایران شماره ۴۴۷۰، آگاهی های زیر باید بر روی هر بسته (بطری) برای مصارف داخلی، به زبان فارسی و برای صادرات به زبان انگلیسی و یا به زبان کشور خریدار نوشته، چاپ و یا برچسب شود:

یادآوری- مطالب درج شده در برچسب باید واضح، مشخص، خوانا، پاک نشدنی و قابل دیدن در شرایط عادی خرید و مصرف باشد.

۱۰-۱ نام و نوع فرآورده

یادآوری ۱- نام و نوع فرآورده، طبق بندهای ۴-۲ الی ۴-۶ که با واژه های توصیفی شرح داده شده، منطبق با نوع آب، باید روی هر بسته (بطری) نوشته، چاپ و یا برچسب شود، به شرح زیر می باشد:

- آب معدنی طبیعی گازدار
- آب معدنی طبیعی بدون گاز
- آب معدنی طبیعی گاززدایی شده
- آب معدنی طبیعی غنی از گاز
- آب معدنی طبیعی گازدار شده

یادآوری ۲- نام و نوع فرآورده، باید با اندازه قلم معادل حداقل نصف اندازه قلم مربوط به نام و علامت تجارتی، بر روی هر بسته (بطری) نوشته، چاپ و یا برچسب شود.

یادآوری ۳- نام و نوع فرآورده، باید در زیر یا بالای نام و علامت تجارتی، بر روی هر بسته (بطری) نوشته، چاپ و یا برچسب شود.

۱۰-۲ نام و محل جغرافیایی سرچشمه آب معدنی طبیعی

۱۰-۳ نام و نشانی کامل تولید کننده و علامت تجارتی آن

---

۱ -مرجع قانونی و ذی صلاح کشور در حال حاضر، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشد.

۱۰-۴ جدول مقادیر ترکیبات شیمیایی موجود در آب معدنی طبیعی

یادآوری- مقادیر ترکیبات شیمیایی ذکر شده بر روی هر بسته (بطری)، باید حداقل شامل کلسیم، منیزیم، TDS، فلوئورید، کلرید، نیترات، نیتریت، سدیم، بر حسب میلی گرم بر لیتر و سختی کل، بر حسب میلی گرم بر لیتر کربنات کلسیم، و pH، مطابق با مقدار میانگین نتایج آزمون یک سال پیش از تولید باشد.

۱۰-۴-۱ چنانچه فراورده حاوی بیش از یک میلی گرم بر لیتر فلوئورید باشد، باید عبارت **(حاوی فلوئورید)** به طور آشکار روی هر بسته (بطری) نوشته شود.

یادآوری- چنانچه آب معدنی طبیعی حاوی بیش از ۱/۵ میلی گرم بر لیتر فلوئورید باشد، باید عبارت زیر روی هر بسته (بطری) نوشته شود:

« برای نوزادان و کودکان کمتر از هفت سال مناسب نمی باشد»

۱۰-۵ حجم برحسب سیستم متریک

۱۰-۶ شماره پروانه ساخت از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۱۰-۷ سری ساخت

۱۰-۸ زمان ماندگاری (به روز – ماه – سال)

۱۰-۹ شرایط نگهداری (دما و نور)

۱۰-۹-۱ نوشتن عبارت **(دور از تابش مستقیم نور خورشید و در جای خنک (دور از یخ زدگی) نگهداری شود)** بر روی هر بسته (بطری)، الزامی است.

۱۰-۱۰ نوشتن مطالب زیر بر روی هر بسته (بطری) آب معدنی طبیعی ممنوع است:

۱۰-۱۰-۱ نوشتن خواص درمانی به هر صورت و عنوان.

۱۰-۱۰-۲ استفاده از هرگونه واژه، اصطلاح و عبارت و یا تصاویر و اشکال گمراه کننده.

پیوست الف

(اطلاعاتی)

جدول الف-۱ فهرست استانداردهای ملی ایران مرتبط با روش های نمونه برداری و آزمون شیمیایی و فیزیکی آب

ردیف	شماره استاندارد ملی ایران	عنوان استاندارد ملی ایران	ملاحظات
۱	۲۳۵۰	روش اندازه گیری یون کلرید در آب و فاضلاب	---
۲	۲۳۵۱	روش تعیین یون فلوئورید در آب	---
۳	۲۳۵۲	روش تعیین یون نیترات در آب	---
۴	۲۳۵۳	روش اندازه گیری یون سولفات در آب	---
۵	۲۳۵۴	روش اندازه گیری فلزات در آب و فاضلاب	شامل فلزات کادمیم، کلسیم، کروم، کبالت، مس، آهن، سرب، منیزیم، منگنز، نیکل و روی می باشد.
۶	۲۳۵۶	روش آزمون سختی آب و اندازه گیری یون کلسیم و منیزیم در آب	روش حجم سنجی (تیتراسیون با EDTA)
۷	۳۰۶۷	روش اندازه گیری یون آمونیوم	بر اساس روش پتانسیومتری با الکترود یون ویژه آمونیوم
۸	۳۰۶۹	روش اندازه گیری یون سیانید در آب	---
۹	۲۳۴۷	روش نمونه برداری آب	---
۱۰	۲۳۴۸	روش روزمره نمونه برداری آب	---
۱۱	۶۷۲۲	کیفیت آب-تعیین رنگ-روش آزمون	---
۱۲	۷۴۸۳	کیفیت آب-اندازه گیری جیوه	---
۱۳	۷۳۸۱	کیفیت آب-اندازه گیری روغن، گریس و هیدروکربن های نفتی موجود در آب و فاضلاب به روش بیناب سنجی مادون قرمز (طیف سنجی مادون قرمز)-روش آزمون	---
۱۴	۷۶۰۹	کیفیت آب-اندازه گیری شش عامل کمپلکس کننده به روش کروماتو گرافی گازی-روش آزمون	شامل اندازه گیری شش ترکیب آلی با روش کروماتوگرافی گازی می باشد.